

Wyrok z dnia 24 lutego 2009 r.

I BU 9/08

Sąd Najwyższy w trybie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie rozpoznaje ponownie sprawy, lecz ocenia, czy objęte skargą orzeczenie jest niezgodne z przepisami, których naruszenie stanowi podstawę skargi (art. 424¹⁰ k.p.c.).

Przewodniczący SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca), Sędziowie SN: Beata Gudowska, Jolanta Strusińska-Żukowska.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 lutego 2009 r. sprawy z odwołania Antoniego F. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w O.W. o wysokość emerytury, na skutek skargi ubezpieczonego o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia - wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13 kwietnia 2007 r. [...]

o d d a l i ł skargę.

U z a s a d n i e

Antoni F. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 13 kwietnia 2007 r., którym oddalono jego apelację od wyroku oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych-Oddziału w O.W. z 2 lutego 2006 r., którą odmówiono mu przeliczenia emerytury według zarobków z innego okresu, gdyż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru był niższy niż dotychczasowy. W sprawie tej ustalono, że skarżący ma emeryturę od 1 kwietnia 1991 r. obliczoną według zarobków z 12 miesięcy, z wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru 151,30 %. W 2006 r. wystąpił o przeliczenie podstawy wymiaru według zarobków z lat 1970-79. Był wówczas zatrudniony między innymi jako naczelnik gminy i jego wynagrodzenie było wolne od podatku od wynagrodzeń i potrąceń na składkę emerytalną - zgodnie z § 17 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 30 listopada 1972 r. w sprawie zakresu działania naczelnika gminy. W zaświadczeniu

o zarobkach z lat 1972-77 jego wynagrodzenia podano w kwotach „netto”. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru był niższy i wyniósł 150,82 %, co zdecydowało o oddaleniu odwołania od decyzji odmawiającej przeliczenia emerytury oraz apelacji skarżącego przez Sądy pierwszej i drugiej instancji (art. 111 w związku z art. 15 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS).

Skargę oparto na obu podstawach (art. 424⁴ k.p.c.) i zarzucono: 1. naruszenie art. 111 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz § 1 i 2 rozporządzenia z 31 sierpnia 1972 r. w sprawie ustalania podstawy wymiaru emerytury lub renty pracownikom otrzymującym wynagrodzenie zwolnione od podatku od wynagrodzeń na cele emerytalne i rozporządzenia z 22 listopada 1990 r. w sprawie przygotowania do rewaloryzacji emerytur i rent - przez przyjęcie za podstawę wymiaru emerytury kwoty zarobków netto zamiast ustawowych kwot ryczałtowych; 2. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik postępowania, a w szczególności art. 385 i art. 386 § 4 i 6 k.p.c.

W uzasadnieniu skarżący wskazał, że wyrok objęty skargą pomija, iż jego zarobki netto należało przeliczyć na brutto „techniką” wskazaną w rozporządzeniu z 31 sierpnia 1972 r., co dałoby wskaźnik za lata 1970-79 164,01 %. Odmowa przeliczenia emerytury jest zatem niezgodna z prawem i zaniża jego emeryturę na kwotę nie niższą niż 6.000 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podstawy skargi nie uzasadniają stwierdzenia, że zaskarżone orzeczenie jest niezgodne z prawem. Sąd Najwyższy w trybie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia nie rozpoznaje ponownie merytorycznie sprawy, gdyż było to przedmiotem sporu pomiędzy stronami sprawy pierwotnej, lecz ocenia, czy objęte skargą orzeczenie jest niezgodne z przepisami, których naruszenie zarzuca skarżący w podstawach skargi (art. 424¹⁰ k.p.c.). Zachodzi przy tym związanie ustalonym stanem faktycznym leżącym u podstaw poprzedniej sprawy (art. 424¹² k.p.c. w związku z art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Zarzuty podstawy procesowej skargi są nieuprawnione z tej przyczyny, że przepisy art. 385 i art. 386 § 4 i 6 k.p.c. nie zostały naruszone. Sąd Apelacyjny oddalił apelację i dlatego zastosował art. 385 k.p.c. Natomiast art. 386 § 4 k.p.c. dotyczy nierozpoznania istoty sprawy przez sąd pierwszej a nie drugiej instancji. Poza tym,

skoro zastosowano art. 385 k.p.c., to znaczy, że Sąd drugiej instancji rozpoznał sprawę merytorycznie i nie zachodziły podstawy do stosowania art. 386 § 4 i 6 k.p.c. Natomiast to czy błędnie zastosowano art. 385 k.p.c., gdyż apelacja według skarżącego nie była bezzasadna, wymagałoby jej oceny z takiej pozycji jak dokonana przez Sąd Apelacyjny w poprzedniej sprawie, co nie jest możliwe, gdyż jak zauważono w trybie obecnej skargi nie rozpoznaje się ponownie sprawy (apelacji) merytorycznie. Ta sama ocena odnosi się do zarzutu naruszenia art. 386 § 4 i 6 k.p.c., gdyż w tym postępowaniu nie można stwierdzić, że w poprzednim postępowaniu Sąd pierwszej instancja nie rozpoznała istoty sprawy.

Skargę wniesiono od orzeczenia Sądu drugiej instancji z twierdzeniem, że to orzeczenie jest niezgodne z prawem i wyrządza skarżącemu szkodę (art. 424¹ § 1 k.p.c.). Chodzi więc o naruszenie prawa materialnego przez ten Sąd, a nie o stwierdzenie, że powinien on uchylić sprawę do ponownego rozpoznania. Orzeczenie na podstawie art. 386 § 4 i 6 k.p.c. wykluczałoby obecną skargę.

Zarzucane naruszenia prawa materialnego nie uzasadniają stwierdzenia niezgodności z nimi wyroku objętego skargą, gdyż skarżący wskazał na przepisy nieobowiązujące już w chwili wystąpienia z wnioskiem o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury w trybie art. 111 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Otóż rozporządzenie Ministra Pracy, Płacy i Spraw Socjalnych z 31 sierpnia 1972 r. w sprawie ustalania podstawy wymiaru emerytury lub renty pracownikom otrzymującym wynagrodzenie zwolnione od podatku od wynagrodzeń i składki na cele emerytalne utraciło moc 1 maja 1977 r. (zob. § 4 rozporządzenia z 2 kwietnia 1977 r., Dz.U. Nr 11, poz. 48). Z kolei rozporządzenie Rady Ministrów z 22 listopada 1990 r. w sprawie przygotowania do rewaloryzacji emerytur i rent utraciło moc (wygasło) 31 grudnia 1990 r. Skarżący w 2006 r. wystąpił o przeliczenie podstawy wymiaru emerytury i wówczas oba wskazane w skardze rozporządzenia już nie obowiązywały. Inaczej ujmując, Sąd Apelacyjny mógł stwierdzić, że przepisy rozporządzeń nie miały zastosowania do przeliczenia podstawy wymiaru emerytury skarżącego. Natomiast przeciwne twierdzenie skarżącego w obecnej sprawie musiałoby wskazywać regulację prawną, według której podane w podstawie skargi przepisy obu rozporządzeń miałyby nadal zastosowanie. Takiej regulacji w podstawie skargi skarżący nie wskazał (art. 424¹⁰ k.p.c.). W konsekwencji nie może zasadnie twierdzić, że objęty skargą wyrok był niezgodny z prawem, gdyż podstawa wymiaru (zarobki na stanowisku naczelnika) winny być obliczone z zastosowaniem reguł wynikających ze

wskazanych rozporządzeń z 31 sierpnia 1972 r. i z 22 listopada 1990 r. Skoro skarga naruszenie art. 111 ustawy o emeryturach i rentach z FUS łączy z przepisami już nieobowiązującymi, to nie można stwierdzić, że objęty skargą wyrok jest niezgodny z prawem. Skarżący pomija, że art. 111 ustawy o emeryturach i rentach odwołuje się do art. 15 tej ustawy. Ten przepis stanowi aktualnie punkt wyjścia dla ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalnych i ich przeliczania. Skarżący nie zarzuca naruszenia tego przepisu. Podstawa wymiaru według art. 15 ustawy emerytalnej oparta jest na regule, że podstawę wymiaru stanowi przeciętna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Nie koreluje więc z założeniem skarżącego, gdyż według rozporządzenia z 30 listopada 1972 r. w sprawie zakresu działania naczelnika gminy jego wynagrodzenie było wolne od podatku i potrąceń na składkę emerytalną. Inaczej rzecz ujmując, brak jest aktualnie obowiązującego przepisu, a przynajmniej skarżący go nie wskazuje (takiego jak w rozporządzeniu z 22 listopada 1990 r. w sprawie przygotowania do rewaloryzacji emerytur i rent) według którego istniałby obowiązek szczególnego „ubruttowienia” wynagrodzenia naczelnika.

W tej sprawie nie chodzi też o rozstrzygnięcie kwestii wysokości wynagrodzenia jako podstawy wymiaru emerytury, lecz tylko o to, że podstawa skargi nie wskazuje przepisów, z którymi objęty nią wyrok jest niezgodny.

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji, stosownie do art. 424¹¹ § 1 k.p.c.

=====